

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Навчально-науковий інститут
філології та історії
Кафедра української мови, літератури та методики навчання

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Українська діалектологія

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна навчальна дисципліна циклу професійної підготовки
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Українська мова і література)
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форма контролю	залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Марєєв Дмитро Анатолійович , канд. філол. наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання
Контактний телефон	+380976001616
E-mail:	marieiev@gnpu.edu.ua
Консультації	Четвер з 15.00 до 17.00; платформа Google Meet / Zoom

Глибокі знання особливостей говорів української мови, уміння їх спостерігати, по-науковому аналізувати, а також розмежовувати діалектні й літературні форми потрібні

вчителям української мови як для з'ясування мовних явищ сучасної української літературної мови, так і для успішного подолання в мові учнів орфографічних, орфоепічних, лексичних, граматичних помилок, зумовлених впливом місцевих говірок.

Курс «Українська діалектологія» ґрунтується на міждисциплінарних знаннях із навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, пов'язаних із вивченням української мови та мовознавства.

Мета курсу – ознайомити здобувачів вищої освіти з особливостями українського говіркового мовлення; сформувати вміння збирати й аналізувати діалектний матеріал, виділяти маркери говірок.

Завдання навчального курсу:

- висвітлити загальнотеоретичні питання української діалектології та подати найважливіші відомості з історії вивчення діалектів української мови;
- поглибити теоретичні знання про мову й мовлення, зокрема про фонетичну систему, граматичну будову та лексичний склад говорів української мови; особливості взаємозв'язку між діалектним і літературним різновидами мови, діалектну основу літературної мови;
- збагатити лексичний запас студентів фаховою термінологією;
- сприяти засвоєнню знань про національну мову;
- удосконалити навички транскрибування й аналізу діалектних текстів;
- ознайомити з методикою збирання і дослідження діалектних матеріалів;
- виховувати любов до рідного краю, його мови, духовної культури;
- виховувати потребу зберігати говори української мови;
- підвищити культуру усного й писемного мовлення здобувачів вищої освіти, формувати культуру спілкування із різними верствами населення, повагу й шану до людей похилого віку;
- формувати у здобувачів вищої освіти навички виявляти вплив діалектного оточення на мовлення різновікових груп населення.

У результаті вивчення курсу студент набуває загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 13. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ПРН 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 11. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

Організація навчання

Види занять. Лекція з елементами бесіди передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності здобувачі вищої освіти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій, в обговоренні дискусійних питань, що не лише сприяє осмисленню

й усвідомленню теоретичного матеріалу тематичної лекції, а й розвиває мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх фахівців.

Практичне заняття з навчальної дисципліни містить кілька складників (причому перші два є структурно виокремленими, а третій – наскрізним): 1) когнітивний (теоретичний блок як логічно структурований перелік ключових питань та понять, зміст яких здобувачі вищої освіти мають опанувати), спрямований на ґрунтовне оволодіння системою знань з української діалектології; 2) операційно-технологічний (практичний блок) як логічно впорядкована й професійно спрямована система вправ зі збору й аналізу діалектного мовлення (аудіо- та відеозаписів, наративів), метою якого є формування практичних професійно зорієнтованих умінь і навичок; 3) етичний, що ґрунтується на засадах професійно-педагогічної етики. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність-учіння здобувача вищої освіти, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни та містить завдання різного типу: від реферування першоджерел, підготовки карток-персоналіїв й мультимедійних презентацій і до виконання вправ на вдосконалення діалектологічної вправності – аналіз текстів, створення діалектних карток та карт.

Організаційні та навчальні обов’язки здобувачів вищої освіти:

- Відвідувати лекції та практичні заняття;
- Виконувати практичні завдання, передбачені в планах практичних занять;
- Брати участь у практичних заняттях під час обговорення теоретичних питань, виконання колективних та індивідуальних завдань, тестування тощо;
- Аргументовано відстоювати власну думку з теми заняття, якщо вона не збігається з думкою викладача;
- Самостійно оволодівати теоретичним матеріалом окремих тем або питань за рекомендованою літературою, складати конспекти, таблиці, схеми, виконувати завдання різного рівня;
- Виконувати завдання тематичного контролю, брати участь у підсумковій контрольній роботі;
- У разі потреби отримувати додаткові консультації викладача за змістом навчальної дисципліни;
- У випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем;
- Вчасно складати відповідні теми;
- Дотримуватися правил техніки безпеки й охорони праці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Теми лекцій (2 години кожна)	
1.	Вступ. Предмет і завдання діалектології. Основні діалектні одиниці. Місцеві (територіальні) діалекти. Поняття про соціальні діалекти. Описова й історична діалектологія. Зв’язок діалектології з лінгвістичними та літературознавчими дисциплінами. Зв’язок діалектології з історичними дисциплінами. Діалектне слово як функціонально-стилістична одиниця. Джерела вивчення діалектів. Форми, способи, методи збирання діалектного матеріалу. Методи діалектологічних досліджень. Фонетична транскрипція.
2.	Наріччя і говори української мови. Українська діалектна мова як складна ієрархія діалектних одиниць. Північні (поліські) діалекти, межі їх поширення. Південно-західні діалекти. Південно-східні діалекти.

3.	Розвиток української діалектології. Періоди розвитку української діалектології. Спроби характеристики і класифікації українських діалектів. Сучасні діалектологічні дослідження: досягнення, проблеми, завдання. Перспективи розвитку української діалектології.
4.	Вокалізм. Загальна характеристика українського діалектного вокалізму. Голосні фонери та їх звукові вияви в різних українських діалектах. Деякі інші явища вокалізму українських діалектів.
5.	Консонантизм. Загальна характеристика українського діалектного консонантизму. Приголосні фонери в північних (поліських) діалектах. Система приголосних у південно-західних діалектах. Система приголосних фонем південно-східних діалектів. Звукосполюки [ри], [ли] та їх відбиття в українських діалектах. Звукосполюки [ги], [ки], [хи] в українських діалектах. Приставні (протетичні) приголосні.
6.	Словотвір. Типи діалектних відмінностей у словотворі. Фонетико-словотвірний різновид відмінностей у словотворі. Продуктивність словотвірних одиниць. Словотвірні структури, властиві окремим діалектам.
7.	Морфологія. Різновиди морфологічних діалектних відмінностей. Морфологічні риси північних (поліських) діалектів. Морфологічна специфіка південно-західних діалектів. Морфологічні особливості південно-східних діалектів. Умовний і наказовий спосіб дієслів в українських діалектах. Діалектні відмінності у наголошуванні форм слів.
8.	Синтаксис. Діалектна диференціація української мови на синтаксичному рівні. Діалектні відмінності у словосполученні. Діалектні відмінності у структурі простого речення. Діалектні відмінності у структурі складного речення.
9.	Лексика і фразеологія української діалектної мови. Типи діалектних відмінностей у лексиці. Характерні особливості лексики діалектів. Діалектна лексика з погляду її походження. Сучасні аспекти дослідження словникового складу говірок. Діалектні відмінності у фразеології.
Теми практичних робіт (2 години кожна)	
1	Вступ. Предмет і завдання діалектології. Основні діалектні одиниці. Територіальні діалекти. Соціальні діалекти. Описова та історична діалектологія. Мова і діалекти на різних етапах суспільно-історичного розвитку. Дослідження діалектів. Джерела вивчення діалектів. Методи збирання діалектного матеріалу. Зв'язок діалектології з мовознавчими та літературознавчими дисциплінами (українська мова, історія мови, ономастика, українська література, фольклористика). Зв'язок діалектології з історією, етнографією, археологією, метрологією. Діалектизми у творах художньої літератури. Наріччя і говори української мови.
2	Вокалізм. Загальна характеристика українського діалектного вокалізму. Особливості діалектного протиставлення голосних фонем: - фонема /i/ та її відповідники в різних українських діалектах; - фонема /и/; - фонема /e/; - фонема /ы/; - фонема /y/; - фонема /o/; - фонема /a/. Явище афери; вставні голосні [o], [e]; гіперичні явища. Акцентні особливості та система наголошування в говорах української мови.
3	Консонантизм. Загальна характеристика українського діалектного консонантизму. Склад приголосних фонем у говорах. Приголосні фонери та їх варіанти. Кореляція твердості-м'якості, дзвінкості-глухості приголосних у говорах.
4	Морфологія. Спільні і відмінні риси морфології української діалектної мови. Різновиди морфологічних відмінностей. Іменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Дієслово. Службові частини мови та вигук.
5	Синтаксис. Діалектна диференціація української мови на синтаксичному рівні. Діалектні відмінності у словосполученні. Діалектні відмінності у структурі простого речення. Діалектні відмінності у структурі складного речення.
6	Лексична система діалектної мови. Фразеологія. Основні типи діалектних відмінностей у лексиці. Склад діалектної лексики з погляду її походження. Особливості традиційної лексики діалектів. Діалектні відмінності у фразеології.
7	Діалектна картотека. Географія діалектного мовлення. Принципи картографування діалектологічних явищ. Принципи інтерпретації лінгвістичних карт.
8	Етнолінгвістичний аспект дослідження традиційної обрядової та духовної культури. Етнолінгвістичний аспект дослідження традиційної обрядової та духовної культури. Етнолінгвістичний аспект дослідження явищ матеріальної культури.
9	Лівобережний (східнополіський) діалект. Ареал східнополіського діалекту. Внутрішня диференціація східнополіського діалекту. Особливості східнополіських говірок: фонетичні; морфологічні; лексичні; синтаксичні.

Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Зокрема, самостійна робота із зазначеного курсу передбачає:

- 1) аналіз лінгвальних особливостей наративів;
- 2) складання діалектологічних карток та карт;
- 3) написання рефератів на пропоновані теми;
- 4) заповнення узагальнювальних схем, таблиць з тем; виконання вправ і завдань.

Перелік питань до підсумкового контролю із дисципліни

«Українська діалектологія» (залік)

1. Діалектологія, завдання і значення курсу.
2. Зв'язок діалектології з іншими науками.
3. Описова та історична діалектологія.
4. Поняття про місцеві та територіальні діалекти. Соціальні діалекти.
5. Діалектні одиниці.
6. Джерела вивчення української діалектної мови.
7. Короткі відомості з історії української діалектології.
8. Типи діалектних явищ української мови.
9. Діалектні відмінності української мови в наголосі.
10. Вокалізм. Характеристика українського діалектного вокалізму. Відмінності в системах голосних фонем у діалектах української мови.
11. Варіанти та відповідники фонем /і/, /е/ в різних українських діалектах.
12. Варіанти та відповідники фонем /о/, /и/, /а/ в різних українських діалектах.
13. Гіперизм у галузі діалектного вокалізму.
14. Явище афери в діалектах.
15. Консонантизм. Склад приголосних фонем у говорах. Фонери /г/, /ґ/ у говорах.
16. Фонема /ф/ у діалектах.
17. Приголосні [дж], [дз]. Фонема /л/ та її варіанти.
18. Палатальні приголосні [ж], [ш], [ч], [дж] у частині говорів.
19. Диспалаталізація [р], [ц] у різних позиціях у частині говорів. Палаталізація [р] у кінці складів і слів у деяких говорах (полтавських, карпатських).
20. Втрата дзвінкості приголосних у кінці слів і складів перед глухими в південно-західних і частково в південно-східних діалектах.
21. Явище асиміляції, протези, епентези, метатези в діалектах.
22. Морфологія. Спільні і відмінні риси морфології говорів. Різновиди морфологічних відмінностей.
23. Характеристика діалектних особливостей змінюваних частин мови.
24. Діалектні особливості невідмінюваних частин мови.
25. Загальна характеристика лексики українських діалектів. Основні типи діалектних відмінностей у лексиці.
26. Склад діалектної лексики з погляду її походження. Архаїчні риси лексики українських діалектів.
27. Діалектні відмінності у фразеології.
28. Діалектна диференціація української мови на синтаксичному рівні.
29. Лінгвістична географія.

Список рекомендованих джерел

Основні:

1. Атлас української мови: в 3 т. Київ, 1984 – 2001.
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. Київ, 1980. 246 с.
3. Гриценко П.Ю. Ареальне варіювання лексики. Київ, 1990. 272 с.
4. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики. Київ, 1984. 228 с.
5. Колесников А. Парадигмологія української мови: теоретичні питання: навчальний посібник. Ізмаїл, 2020. 224 с.
6. Конспект лекцій із української діалектології: для студентів напряму підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література); укл. В. М. Куриленко, Д. А. Мареев. Глухів, 2014. 96 с.
7. Куриленко В. М. До ареалогії і стратиграфії північних (поліських) говорів. Глухів, 2001. 184 с.
8. Куриленко В. М. Полісся: діалектна ареалогія та стратиграфія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Глухів, 2004. 182 с.

9. Куриленко В. М., Черв'яцова Л. П. Діалектологічна практика: програма для студ. спец. 07010103 Українська мова та література Глухівського держ. пед. ун-ту. Глухів, 2003. 60 с.
10. Марєєв Д. Контрольні роботи з української діалектології: навчально-методичний посібник. Суми, 2021. 40 с.
11. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори. Київ, 1990. 168 с.
12. Панцьо С. Українська діалектологія. Практикум: навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2013. 132 с.
13. Суховій О. О. Українська діалектологія: навчальний посібник для практичних занять. Київ, 2014. 216 с.
14. Українська етнолінгвістика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; укл. Г. К. Барилова, К. Д. Глуховцева. Луганськ, 2011. 227 с.

Додаткові:

1. Аркушин Г. Л. Західнополіська діалектологія: навч. посіб. з регіон. діалектології для студ. спец. "Укр. мова та літ.". Луцьк, 2012. 257 с.
2. Аркушин Г. Л. Іменний словотвір західнополіського говору. Луцьк, 2004. 764 с.
3. Аркушин Г. Межі західнополіського діалекту. Західнополіський діалект у загальноукраїнському та всеслов'янському контекстах. *Волинь філологічна: текст і контекст*. Луцьк, 2007. С. 9 – 31.
4. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: навчальний посібник. Київ, 1991. 231 с.
5. Бережняк В. М. Гончарська лексика східнополіського діалекту: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1996. 223 с.
6. Ганцов В. Діалектичні межі на Чернігівщині. *Чернігів і північне Лівобережжя. Огляди, розвідки, матеріали*. Київ, 1928. С. 262 – 280.
7. Ганцов В. Діалектологічна класифікація українських говорів. *ВУАН. Записки історично-філологічного відділу*. Кн. IV (1924). К., 1924. С. 80 – 142.
8. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнословобожанських говірок. Луганськ, 2005. 592 с.
9. Гриценко П. Ю. Діалектологія. *Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України – 75, 1930 – 2005: Матеріали до історії*. К., 2005. С. 216 – 242.
10. Дорошенко Л. І. Ареалогія будівельної лексики східнополіського діалекту: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1999. 728 с.
11. Дорошенко С. І. Українські говірки Путивльського і Буринського районів Сумської області. Харків, 2014. 228 с.
12. Жилко Ф. Т. Ареальні системи української мови. *Мовознавство*. 1990. №4. С. 18 – 27.
13. Жовтобрюх М. А. Проблеми взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів. *Мовознавство*. 2003. №1. С. 13 – 18.
14. Закревська Я. В. Говори української мови за межами України. *Проблеми української діалектології на сучасному етапі: Тези доповідей XVI Республіканської діалектологічної наради*. Житомир, 1990. С. 46 – 48.
15. Залеський А. М. Діалектне членування української мови. *Культура слова*. Вип. 38. Київ, 1990. С. 3 – 9.
16. Козачук Г. О. Лінгвогеографічне дослідження діалектної лексики. *Полісся: мова, культура, історія: Матеріали міжнародної конференції*. Київ, 1996. С. 88 – 93.
17. Колесников А. О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка. Ізмаїл, 2015. 676 с.
18. Конобродська В. Поліський поховальний і поминальні обряди. Т. 1. Етнолінгвістичні студії. Житомир, 2007. 356 с.
19. Кумеда О. П. Ідіолект П. О. Куліша на тлі східнополіського діалекту: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2011. 485 с.

20. Куриленко В. М. Атлас лексики тваринництва у поліських діалектах. Глухів, 2004. 260 с.
21. Куриленко В. М., Приймак В. В. Східне Полісся (лінгвістичний та історико-археологічний аспекти). Полтава – Глухів, 2006. 76 с.
22. Литвиненко Я. О. Орнітономени у східнополіському діалекті: структура і просторове варіювання: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2019. 232 с.
23. Марєєв Д. А. Динаміка східнополіського діалекту: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2018. 255 с. + 501 с. (додатки)
24. Мартинова Г. І. Середньонадніпрянський діалект. Фонологія і фонетика. Черкаси, 2003. 367 с.
25. Матвіяс І. Г. Діалектна основа вокалізму в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2004. № 4. С.15 – 24
26. Матвіяс І. Г. Діалектна основа консонантизму в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2005. № 2. С.32 – 40.
27. Матвіяс І. Г. Діалектна основа лексики і фразеології в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 23 – 27.
28. Матвіяс І. Г. Діалектна основа мови в поезії Тараса Шевченка. *Мовознавство*. 2002. № 1. С. 11 – 16.
29. Матвіяс І. Г. Діалектна основа мови творів Івана Франка. *Мовознавство*. 2003. № 1. С. 11 – 16.
30. Матвіяс І. Г. Діалектна основа синтаксису в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2007. № 1. С. 38 – 46.
31. Матвіяс І. Г. Діалектна основа словозміни в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2006. № 5. С. 52 – 65.
32. Матвіяс І. Г. Діалектна основа словотвору в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2005. № 5. С.3 – 14.
33. Матвіяс І. Г. Засади української діалектології. *Мовознавство*. 2000. № 1. С. 3 – 9.
34. Матвіяс І. Г. Особливості словозміни в західноукраїнському варіанті літературної мови. *Мовознавство*. 2011. № 5. С. 11 – 14.
35. Матвіяс І. Г. Членування південно-східного наріччя української мови. *Мовознавство*. 1981. № 4. С. 42 – 49.
36. Мойсієнко В. М. Про південноукраїнський ікавізм та поліські дифтонги. Житомир, 2007. 94 с.
37. Никончук М. В. Правобережнополіські говірки в лінгвогеографічному висвітленні. Житомир, 2012. 316 с.
38. Поістогова М. В. Номінаційні процеси у ботанічній лексиці східнополіських говірок: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2005. 215 с.
39. Симоненко І. В. Словозміна прикметника у східнополіському діалекті: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2018. 360 с.
40. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови. Київ, 2005. 464 с.
41. Турчин Є. Д. Назви їжі на Східному Поліссі. Львів, 2012. 347 с.
42. Український діалектний фонофонд; упоряд.: П. Ю. Гриценко; Ін-т укр. мови. від. діалектології, Уман. пед. ун-т ім. П.Тичини. Київ, 2004. 168 с.
43. Хобзей Н. Гуцульська міфологія: етнолінгвістичний словник. Львів, 2002. 216 с.
44. Холодйон О. М. Семантична варіативність дієслівної лексики в східнополіському діалекті: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2017. 437 с.
45. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. Харків, 2002. 1066 с.
46. Шевельов Ю. Портрети українських мовознавців. К., 2002. 132 с.
47. Яворський Ю. Теоретичні засади вивчення діалектизмів у мові художньої літератури. *Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 2. С. 230 – 236.

48. Ястремська Т. О. До проблеми членування говорів південно-західного наріччя. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 1021. Серія: Філологія. Вип. 66. Харків, 2012. С. 185–188.

Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) з дисципліни «Українська діалектологія»

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності та ІНПС (залікову книжку) за двома шкалами оцінювання: національною і ECTS. Середньозважений бал (Сб) із дисципліни визначається на основі:

***встановленого вагового індексу (ВІ) дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою навчальною програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, зокрема: ВК за практичні заняття дорівнює 0,6; тематичний контроль (тестовий контроль) – 0,2; СРС – 0,2 залік (виставляється за результатом виконання всіх передбачених програмою завдань).

***середньоарифметичного значення оцінок, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої програми за національною шкалою (Таблиця).

Аудиторна робота		Самостійна робота	Підсумковий контроль
Практичні роботи	Тематичний контроль	Самостійна робота	Залік (іспит)
ПР	ТК	СР	Залік
ВК: 0,6	0,2	0,2	0

Отже, оцінка з дисципліни виставляється після її вивчення за результатами, здобутими під час поточного контролю (практичні роботи, тестові завдання, контрольні роботи) та на самостійній роботі. Присутність здобувача вищої освіти під час підведення підсумку не є обов'язковою.

Здобувач вищої може покращити оцінку, склавши залік.

Критерії та рівні навчальних досягнень студентів з курсу «Українська діалектологія»

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка	Критерії
-------------	--	----------------------------------	--------------------	----------

A	4,51-5,00	90-100	5	Зараховано Відмінно – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями.	Здобувач вищої освіти уповні оволодів запропонованим у курсі матеріалом (з теорії та історії української діалектології). Його відповідь аргументована й відзначається логічністю, вичерпністю викладу, зв'язністю, послідовністю. Теоретичні положення підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти вільно володіє науковою термінологією; читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів; висловлює свою думку; удосконалює навички розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на їхні характерні особливості (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Студент творчо працює на практичних заняттях, бере активну участь у колективних обговореннях проблем. Він виконав усі завдання, винесені на самостійне опрацювання.
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
	4,51	90			
B	4,01-4,50	82-89	4	Добре – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження.	Здобувач вищої освіти оволодів понад 90 % запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії української діалектології). Його відповідь аргументована й відзначається логічністю, вичерпністю викладу, зв'язністю, послідовністю. Теоретичні положення підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє науковою термінологією; читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів, допускаючи деякі неточності; висловлює свою думку; удосконалює навички розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на значну частину їхніх характерних особливостей (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Студент активно працює на практичних заняттях, бере участь у колективних обговореннях проблем. Він виконав понад 90 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	3,50-4,00	74-81	4	Добре – середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутих вміннями й навичками	Здобувач вищої освіти оволодів понад 80 % запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії української діалектології). Його відповідь переважно аргументована й відзначається логічністю, вичерпністю викладу, зв'язністю, послідовністю. Теоретичні положення підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє науковою термінологією; читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів, допускаючи незначні помилки; висловлює свою думку; удосконалює навички розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на значну частину їхніх характерних особливостей (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Студент активний на практичних заняттях, бере участь у колективних обговореннях проблем. Він виконав понад 80 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.
	4,00	81			
	3,90	80			
	3,84	79			
	3,76	78			
	3,67	77			
	3,59	76			
	3,51	75			
	3,50	74			

D	2,83-3,43	64-73	3	Задовільно – середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Студент оволодів понад 60 % запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії української діалектології), але його знання мають несистемний характер. Відповідь є неповною і недостатньо аргументованою. Теоретичні положення не завжди підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти володіє частиною термінів із дисципліни. Він читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією, проте є неточності; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів, допускаючи помилки (до 40 % від загального обсягу матеріалу); інколи висловлює свою думку; у більшості випадків здатен розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на незначну частину їхніх характерних особливостей (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Він виконує роботу під керівництвом викладача, але під час виконання різної складності завдань за зразком (інструкцією) припускається помилок. Здобувач вищої освіти виконав понад 60 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.
	3,43	73			
	3,36	72			
	3,29	71			
	3,22	70			
	3,15	69			
	3,07	68			
	3,01	67			
	3,00	66			
	2,92	65			
	2,83	64			
E	2,51-2,75	60-63	3	Задовільно – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього.	Студент оволодів понад 50 % запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії української діалектології), але його знання мають несистемний характер. Відповідь є неповною і недостатньо аргументованою. Теоретичні положення інколи підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти володіє близько половиною термінів із дисципліни. Він читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією, проте є чимало помилок; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів, допускаючи суттєві неточності (до 50 % від загального обсягу матеріалу); інколи висловлює свою думку; у половині випадків здатен розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на незначну частину їхніх характерних особливостей (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Він виконує роботу переважно під керівництвом викладача, але під час виконання різної складності завдань за зразком (інструкцією) припускається помилок. Здобувач вищої освіти виконав понад 50 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.
	2,75	63			
	2,67	62			
	2,59	61			
	2,51	60			

FX	2,00-2,5	35-59	2	не зараховано <i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять із дисципліни.	Студент оволодів понад 40 % запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії української діалектології). Його знання мають фрагментарний характер. Відповідь є частковою і здебільшого неаргументованою. Теоретичні положення майже не підкріплюються конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти володіє деякими термінами з дисципліни. Він читає діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією, проте є часті помилки; робить морфологічний та синтаксичний аналізи текстів, допускаючи помилки (до 80 % від загального обсягу матеріалу); переважно не здатен висловлювати свою думку; у деяких випадках здатен розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої, вказуючи на окремі їхні характерні особливості (діалектний вокалізм, консонантизм, морфологічні відмінності, синтаксичні особливості тексту, його лексичне і фразеологічне наповнення тощо). Він виконує роботу переважно під керівництвом викладача, але під час виконання різної складності завдань за зразком (інструкцією) припускається багатьох помилок. Здобувач вищої освіти виконав понад 40 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.
F	0,00-1,99	1-34	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом (з теорії та історії української діалектології). Відповідь переважно неправильна і неаргументована. Теоретичні положення не може підкріпити конкретними прикладами, знаннями діалектологічної карти, словників, атласів. Здобувач вищої освіти не володіє термінологією з дисципліни. Він не вміє читати діалектні тексти з різних говорів за фонетичною транскрипцією; не може зробити морфологічний та синтаксичний аналізи текстів; не здатен висловлювати свою думку; не здатен розрізняти говори однієї діалектної групи від іншої. Під час виконання навіть елементарних завдань за зразком (інструкцією) припускається багатьох помилок. Здобувач вищої освіти виконав до 40 % завдань, винесених на самостійне опрацювання.